Dejiny Rusoviec siahajú až do doby bronzovej.

Na územie Rusoviec prichádzajú najprv Rimania, neskôr Slovania.

Vznikol tu známy vojenský tábor Gerulata.

Dokonca v 19. storočí prišli do Rusoviec Napoleonske vojská.

Medzičasom premenovali Rusovce na Oroszvár.

V 13. storočí sú prvé zmienky o zámku, ktorý bol v 19. storočí prestavaný na kaštieľ v tudorskom štýle.

Minulosť bola bohatá na výstavbu kostola sv. Víta, sv. Magdalény a Evanjelického kostola.

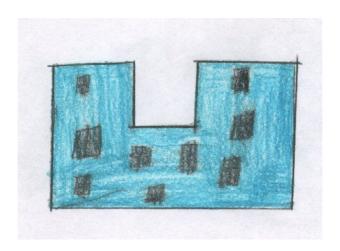
Snáď najkrajšou pýchou Rusoviec bol jej park, ktorý naširoko lemoval kaštieľ. Jeho krása predstavovala štýl japonskej záhrady.

Časť intravilánu Rusoviec – Gerulata, je vyznačená ako časť opevnenia Limes Romanus na mape Rímskej ríše, ktorú v roku 1963 – 1912 pred naším letopočtom vypracoval Marcius Vipsonius. Prvé písomné zmienky, pod menom Terra Uznawar, pochádzajú z roku 1208. V roku 1266 Kráľ Béla IV. Daroval obec aj s hradom Henandovi Hedemárimu, kráľovskému koniarovi a županovi Trenčianskej a Mošonskej župy. Jeho vnuk Jakub majetok v Rusovciach v roku 1294 vrátil kráľovi. Odvtedy bola obec niekoľkokrát v zálohe a mala niekoľko zemepánov.

V roku 1646 Stefan Zichy, predseda Uhorskej komory získava panstvo v Rusovciach. Táto rodina sa stala takmer výlučným zemepánom obce na skoro celých 200 rokov.

V roku 1872 kaštieľ a majetky kúpil od dedičov grófa Zichy - Ferrias gróf Hugo Henckel von Donnersmarck pre svoju manželku Lauru. Hlavne jeho zásluhou tu bol vybudovaný jeden z najdokonalejších chovov koní v tom čase v Európe.

Štefánia, belgická kráľovská dcéra a k. a. k. korunná princezná, ako zámocká pani v Rusovciach (Oroszvar) 1906 – 1945

Štefánia sa narodila v roku 1864 ako dcéra belgického kráľa Leopolda II. A arcivojvodkyne z Rakúska Marie Henrietty. Po prísnej kráľovskej výchove ju roku 1881 vo veku 17 rokov vydali za korunného princa Rudolfa, syna cisára Františka Jozefa a cisárovnej Alžbety (zvanej Sisi). Stala sa tým ženou budúceho cisára Rakúsko - Uhorska a tým jednou z najznámejších a najobľúbenejších osobností Rakúsko – Uhorskej monarchie. Podľa Štefánie boli v celej monarchii pomenované: ulice (napr. ulica Štefánie v Bratislave – dnešná Štefánikova), mosty, školy, zväzy, hotely, kaviarne (napr. kaviareň Štefánka v Bratislave, ktorá si svoje meno udržala dodnes), hudobné diela, jedlá atď.

Korunný princ Rudolf spáchal v roku 1889 samovraždu spolu so svojou milenkou Mary Vetsera, v poľovníckom zámčeku Mayerling. Po 11. rokoch samoty sa korunná princezná – vdova Štefánia v roku 1900 s povolením cisára Františka Jozefa vydala za slovenskomaďarského grófa Elemíra Lonyaya. Zároveň so sobášom sa však musela vzdať všetkých cisárskych práv a výhod Rakúsko – Uhorska.

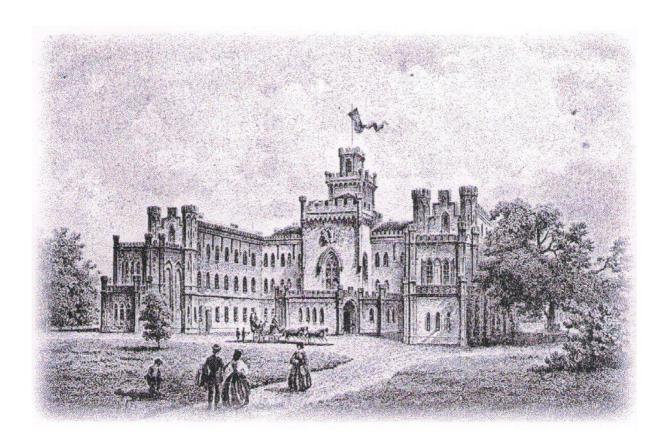
V roku 1900 kúpil manželský pár Lonyay zámok Karlburg, ktorý sa neskôr premenoval na zámok Oroszvár. Ku zámku patrilo panstvo, ktoré malo 6000 jutár ornej pôdy. Bolo to tým jedno z najväčších majetkov v celom Maďarsku. Zámok bol v strede krásneho parku. Keď korunná princezná Štefánia spolu s jej manželom kúpili zámok, bol v dezolátnom stave. Štefánia nechala zámok zrenovovať a zmodernizovať. Pripojila sa elektrina, urobilo sa ústredné kúrenie, postavili kúpeľne a záchody. Viac ako 200 miestností bolo zariadené tak nádherne, že konkurovali Viedenskému Hofburgu aj zámku Schonbrunn. Bolo tam veľmi veľa obrazov, nábytku a kobercov, ktoré pochádzali väčšinou z Viedenského Hofburgu a zo zámku Schonbrunn. Úžasné boli aj schody, zdobené mramorom, štukou, zlatom a kobercami. Na každej podeste stáli kvitnúce exotické rastliny. Štefánia bola paňou zámku, správkyňou panstva a záhradnou architektkou parku. Jej park a kvetinové záhony patrili k jedným z najkrajších v celej Európe. V Oroszvári bola zavedená k. a. k. dvorná etiketa. Štefániu oslovovali jej kráľovská výsosť. Ženy sa pred ňou skláňali v dvornej poklone. Keď ona vstala, všetci sa postavili. Keď vošla do miestnosti, nastalo ticho.

Do Oroszváru rpichádzali na návštevu známe osobnosti ako napríklad arcivojvoda Ferdinand (na ktorého bol v Sarajeve v roku 1914 spáchaný atentát, čím sa začala 1. svetová vojna), arcivojvoda Karol (po smrti cisára Františka Jozefa bol v rokoch 1916 – 1918 posledným cisárom Rakúsko - Uhorska), bulharský kráľ Ferdinand, Berta von Suttner (nositeľka nobelovej ceny za mieru v roku 1905) a iní.

V roku 1919 musela bývalá korunná princezná spolu so svojim manželom utiecť, keď Bela Kun vyhlásil Maďarskú komunistickú Republiku (Maďarská republika rád). Keď "strašidlo komunizmu" prešlo, vrátili sa do Oroszváru naspäť. V jeseni 1944 sa ubytoval v zámku SS štáb, na čele s hlavným budapeštianským veliteľom, nemcom Vesenmayerom. Nepozvaní hostia zhabali väčšinu zámku a Lonyayovci sa museli stiahnuť do pár miestností.

V apríli 1945 vyhnala Štefániu a Elemera Červená armáda a zámok bol vyrabovaný. Našli útočište v benediktínskom kláštore v Pannonhalme. Na toto centrum maďarského katolicizmu sa neodvážila siahnuť ani Červená armáda. 23. augusta 1945 skonala Štefánia vo veku 81 rokov. Pochovali ju v hrobke, v kláštore Pannonhalmi. Na červenom mramore je po maďarsky napísané: Manželka Elemera Lonyaya, Štefánia, kráľovská belgická princezná, bývalá korunná princezná Rakúsko – Uhorska..... Elemer Lonyay skonal 29. júla 1946 vo veku 83 rokov.

Dnes v Rusovciach (Orosvari) nič nepripomína nádheru z čias Štefánie. Zámok je vyrabovaný a park je spustošený.

PARK V RUSOVCIACH

Rusovský park, kaštieľ a okolie patrilo v minulosti kniežaciemu pánovi Lonyaovcov. V roku 1945 sa odsťahovali do Pannonhalmi v Maďarsku a tam aj umreli. Park zanechali Kongregácií maďarských benediktínov. V roku 1947 pri obnovovaní hraníc, Rusovce pripadli Československu a kaštieľ spolu s okolím bol zoštátnený.

Rusovský park v minulosti

V parku boli kvetinové záhony, v ktorých umiestňovali sošky a kvetinové vázy. Okolo kaštieľa boli odpočinkové priestory, kde chodili grófovia, grófky, princovia a princezné. Počas celého roka tam bola záhrada, z ktorej zásobovali kuchyňu v kaštieli. Nachádzali sa tam veľké skleníky, zeleninové záhony a ovocné sady. Pri kaštieli bola kvetinová kruhová výsadba, ktorú neskôr nahradili fontánou. Pri veľkej platanovej aleji sa nachádza altánok.

K parku patria:

čeľadník, kostolík svätého Víta, stará vodáreň.

Nedávne Rusovce

Keď bola moja babka školáčka, život v dedine bol úplne iný, ako ho poznáme dnes. Naša škola ešte nestála a po piatu triedu chodila do školy, ktorá bola neďaleko kaštieľa. Od 6-tej triedy musela do školy cestovať do Bratislavy. Vlak, alebo autobus jazdili len 3 krát denne - ráno, na obed a večer. Ráno o 7-mej do školy a až večerným spojom domov. Vlaková zástavka bola na konci dediny pri železničnom priecestí do Jaroviec. Ak niekto nestihol vlak, musel ísť do školy peši, alebo na bicykli. Autá ľudia nemali. Lístok na vlak stál 1 korunu a 20 halierov, na autobus bol drahší, vraj až 5 korún a 20 halierov. A to bolo vtedy veľa, takže jazdili všetci vlakom. Babka hovorí, že život na dedine bol vtedy iný. A ja jej verím, veď autobusy chodím často pozerať a chodí ich ozaj veľa, len vlakov akosi ubudlo.

